

MIKKELIN KAUPUNGIN PERHEPÄIVÄHOIDON
VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Sisällysluettelo

1	MITÄ VARHAISKASVATUS ON PERHEPÄIVÄHOIDOSSA.....	3
1.1	Toiminta-ajatus ja arvot.....	3
2	VARHAISKASVATUKSEN TOTEUTTAMINEN PERHEPÄIVÄHOIDOSSA	4
2.1	Toiminnan suunnittelu	4
2.2	Perhepäivähoidon toimintatavat	4
2.2.1	Perushoito	4
2.2.2	Kielen merkitys.....	6
2.3	Lapselle ominainen tapa toimia.....	6
2.3.1	Leikkiminen	7
2.3.2	Liikkuminen.....	7
2.3.3	Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen	8
2.3.4	Tutkiminen	9
2.4	Sisältöalueet (Orientaatiot).....	9
2.4.1	Matemaattinen.....	9
2.4.2	Luonnontieteellinen	10
2.4.3	Historiallis-yhteiskunnallinen.....	10
2.4.4	Esteettinen.....	10
2.4.5	Eettinen	10
2.4.6	Uskonnollis-katsomuksellinen.....	11
3	YHTEISTYÖ.....	11
3.1	Kasvatuskumppanuus	11
3.2	Varhaiserityiskasvatus.....	12
3.3	Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.....	13
4	PERHEPÄIVÄHOIDON KEHITTÄMINEN JA ARVIOINTI	13

1 MITÄ VARHAISKASVATUS ON PERHEPÄIVÄHOIDOSSA

1.1 Toiminta-ajatus ja arvot

Perhepäivähoidon tavoitteena on turvata lapsen kasvu ja kehitys kiireettömässä ja turvallisessa kotiympäristössä. Jokaisen lapsen yksilöllisyyttä kunnioitetaan, ja lasta ohjataan muiden huomioon ottamiseen. Kasvatuskumppanuuden avulla tuetaan lapsen kiintymyssuhdetta, ja yhdessä vanhempien kanssa pyritään tukemaan lapsen tasapainoista kehitystä.

Vanhemmille ja hoitajille tehdyillä kyselyillä kartoitettiin perhepäivähoidon keskeisiä arvoja. Vanhemmat ja hoitajat pitivät tärkeimpinä arvoina turvallisuutta, sosiaalisuutta, hyvää itsetuntoa, hyviä tapoja ja kodinomaisuutta. Perhepäivähoidossa pidetään tärkeinä myös päivähoidon yhteisiä arvoja sosiaalisuutta, asiakaslähtöisyyttä, kehittämistähtoa ja avoimuutta.

Turvallisuus

Kaikille päivähoidon työntekijöille on tärkeää, että vanhemmat voivat jättää lapsen turvallisin mielin hoitoon. Turvallisuus merkitsee paitsi turvallista fyysistä ympäristöä myös lämpimiä ja pysyviä ihmissuhteita, jotka ovat lapsen tasapainoisen kehityksen perusta.

Sosiaalisuus

Perhepäivähoitokodissa solmitaan usein ensimmäiset kaverisuhteet. Pienessä ryhmässä on helppo harjoitella toisten huomioon ottamista ja toimimista toisten lasten kanssa.

Hyvä itsetunto

Lapsen itsetunto ja terve itsearvostus tarvitsevat kehittyäkseen kasvattajan kehuja ja kannustusta. Lapselle on tärkeää, että aikuinen on aidosti kiinnostunut hänen asioistaan. Lapsella on oikeus tulla hyväksytyksi omana itsenään.

Hyvät tavat

On tärkeää, että lapsi oppii pienestä pitäen kiittämään, pyytämään anteeksi ja käyttäytymään kaikin puolin kauniisti arjessa ja juhlassa. Hyviin tapoihin kuuluu myös toisen kunnioittaminen ja huomioon ottaminen. Aikuisen oma malli ohjaa lapsen käyttäytymistä.

Kodinomaisuus

Pienen lapsen on turvallista aloittaa hoitopolkunsu pienessä ryhmässä kotiympäristössä, jossa hän voi seurata kodin arkiaskareita ja saa hellyyttä ja huomiota yhdeltä nopeasti tutuksi tulevalta hoitajalta.

2 VARHAISKASVATUKSEN TOTEUTTAMINEN PERHEPÄIVÄHOI DOSSA

2.1 Toiminnan suunnittelu

Perhepäivähoidossa toimintaa suunnitellaan lasten henkilökohtaisten varhaiskasvatus-suunnitelmien pohjalta. Suunnittelu tapahtuu tiimeissä tai hoitajakohteisesti.

Toiminnan suunnittelussa otetaan huomioon:

- lapsen ikä
- kehitystaso ja erityistarpeet
- vuodenaajat
- juhlapyhät ja merkkipäivät
- perhepäivähoitokodin tilat ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet
- perheiden toiveet mahdollisuuksien mukaan

2.2 Perhepäivähoidon toimintatavat

2.2.1 Perushoito

Hyvä perushoito on lapsen fyysisistä, psyykkisistä ja sosiaalisista tarpeista huolehtimista. Laadukasta perushoitoa toteutettaessa on tärkeää ottaa huomioon lapsen ikä ja yksilöllisyys.

Ruokailu

Lapselle tarjotaan ruokailun mukaista monipuolista, terveellistä kotiruokaa. Ruokailutilanteissa ohjataan lapsia noudattamaan hyviä pöytätapoja ja kannustetaan maistamaan erilaisia ruokia.

Ulkoilu

Perhepäivähoidossa ulkoillaan aamu- ja iltapäivisin. Sää ei ole ulkoilun este, kun lapsella on siihen sopiva asianmukainen vaatetus.

Ulkoilutilanteissa on tärkeää tarjota riittävän liikunnan lisäksi monipuolisesti virikkeitä, iänmukaista toimintaa ja turvallinen, innostava toimintaympäristö.

Päivälepo

Riittävä uni on välttämätöntä lapsen kehitykselle. Lapselle järjestetään turvallinen ja häiriötön nukkumisympäristö.

Siisteyskasvatus

Siisteyskasvatusta toteutetaan ikätason mukaan yhteistyössä lapsen vanhempien kanssa. Riittävästä käsihygieniasta huolehditaan tartuntatautien ehkäisemiseksi.

Sosiaaliset tarpeet

Lapsi otetaan hoitoon tullessa vastaan siten, että hän tuntee olevansa tervetullut. Hoitopäivän päättyessä vaihdetaan vanhempien kanssa päivän tärkeät kuulumiset.

Lapselle tarjotaan riittävästi syliä, lämpöä ja läheisyyttä rauhallisessa ja positiivisessa ilmapiirissä.

Lapsi otetaan huomioon kaikissa toimissaan arvokkaana, omanlaisenaan yksilönä. Lasta kannustetaan ja rohkaistaan, ja hänen itsetuntonsa myönteistä kehittymistä tuetaan.

2.2.2 Kielen merkitys

Lapsen kielen kehityksen pohjana on lämmin ja avoin vuorovaikutus lapsen ja hoitajan välillä.

Päivittäisissä perushoitotilanteissa ja toimintatuokioissa tuetaan lapsen kielen kehitystä puhumalla, lukemalla, kuuntelemalla, keskustelemalla ja kertomalla tarinoita. Tässä tehtävässä hoitajalla ovat apuna sadut, lorut, riimit, laulut ja leikit.

2.3 Lapselle ominainen tapa toimia

Lapselle ominainen tapa toimia otetaan huomioon perhepäivähoidon toimintasuunnitelmissa.

2.3.1 Leikkiminen

Leikki on perhepäivähoidossa keskeinen toimintamuoto. Perhepäivähoitaja järjestää leikkiympäristön toimivaksi ja turvalliseksi sekä sisällä että ulkona. Lämmukkaiset leikkivälineet järjestetään lasten saataville.

Tarvittaessa aikuinen neuvoo ja ohjaa leikin alkuun. Mitä pienempi lapsi sitä suurempi merkitys on hoitajan osallistumisella ja läsnäololla leikissä. Samalla hoitaja havainnoi lapsen leikkiä, mikä on avain lapsen ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Leikki kehittää lapsen mielikuvitusta, ja leikkiessään lapsi harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja hänen kielelliset valmiutensa kehittyvät.

2.3.2 Liikkuminen

Liikkuminen sisällä ja ulkona kuuluu perhepäivähoidon päivittäiseen arkeen. Se on erittäin tärkeää lapsen hyvinvoinnille ja kasvuille. Lasta kannustetaan liikkumaan monipuolisesti ja kokemaan liikkumisen riemua, hyppimään, kiipeilemään juoksemaan ja leikkimään erilaisissa maastoissa pihalla ja metsässä. Motorisilla harjoituksilla edistetään myös lapsen kielen kehitystä.

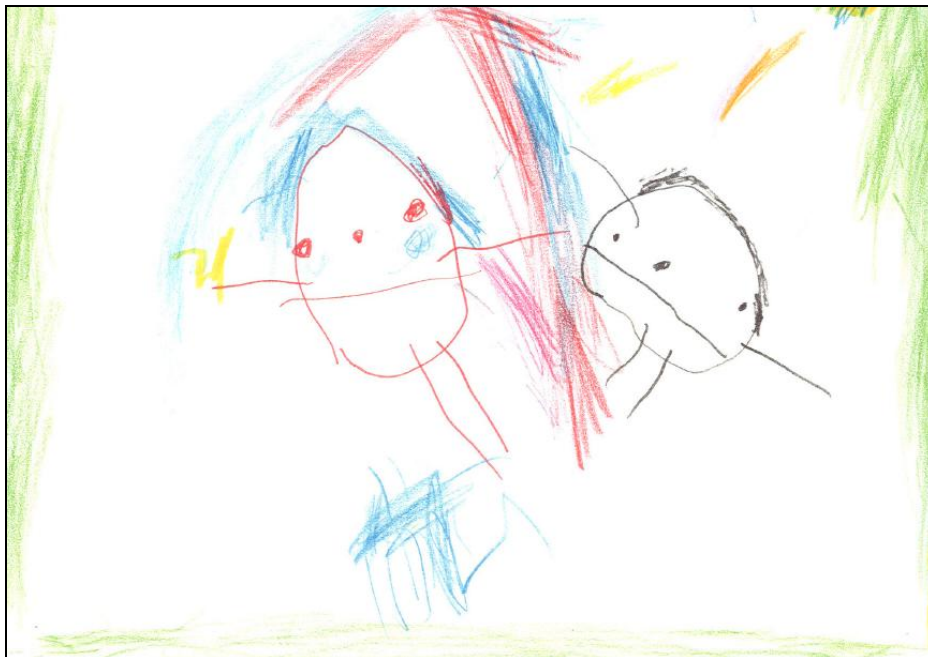

Ulkoliikunnassa tutustutaan perusliikuntamuotoihin vuodenaikojen mukaan. Metsäretket ja seikkailut erilaisissa maastoissa tukevat lapsen kokonaisvaltaista kehitystä. Sisällä hoitaja voi toteuttaa pieniä jumppatuokioita, tempuratoja ja musiikkiliikuntaa.

Perhepäivähoidossa käytetään mahdollisuuksien mukaan kaupungin sisäliikuntatiloja (esim. Wisa-areena, Haukihalli, koulujen liikuntasalit).

2.3.3 Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen

Lapsia ohjataan huomaamaan ympäristöstä arjen pieniä ihmeitä. Lapsia kannustetaan omaehtoiseen ilmaisuun ja ohjataan taiteellisten elämysten äärelle.

Taiteellisen ilmaisun keinoina käytetään:

- musiikkia (laulut, laululeikit, musiikin kuuntelu, tanssi, rytmitykset)
- kuvataidetta (askartelu, maalaus, piirtäminen, muovailu)
- draamaa (pienet esitykset, näytelmät, roolileikit)
- kirjallisuutta (sadut, lorut, saduttaminen)

Mahdollisuuksien mukaan käydään lasten konserteissa, teatteriesityksissä ja taidenäyttelyissä. Kaikessa taiteellisessa ilmaisussa pyritään toisten ja omien tuotosten ihailuun ja arvostamiseen.

2.3.4 Tutkiminen

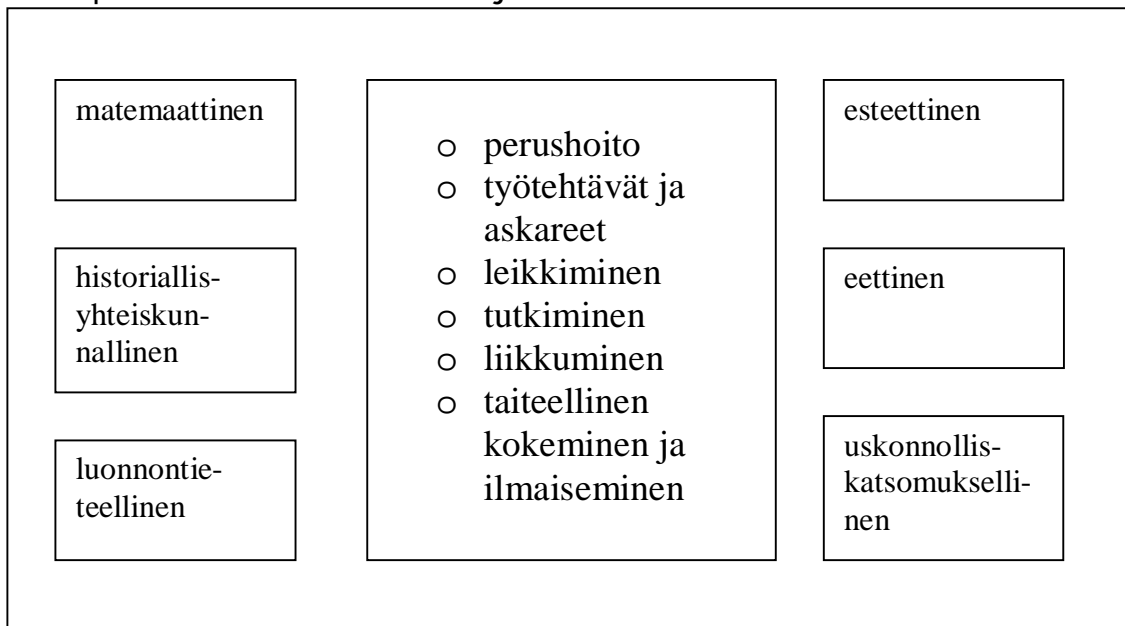
Perhepäivähoidossa tuetaan lapsen luontaisia kiinnostuksen kohteita ja annetaan lapselle aikaa kiireettömästi tarkkailla ja tutkia ympäristöä. Yhdessä voidaan tehdä havaintoja säästä, luonnon ilmiöistä, pohtia kasvun ihmettä, vuodenaikojen vaihtelua ja eläinten elämää.

2.4 Sisältöalueet (Orientaatiot)

Perhepäivähoidon toimintasuunnitelmia laadittaessa varmistetaan sisältöalueiden tavoitteellinen toteutuminen.

Sisältöalueet otetaan huomioon perhepäivähoidon arkitoinnoissa perushoidon ja lapselle ominaisten toimintojen kuten leikkimisen ja liikkumisen yhteydessä.

Perhepäivähoidon toiminnalliset ja sisällölliset orientaatiot

2.4.1 Matemaattinen

Matemaattista ajattelua tuetaan, kun vertaillaan, luokitellaan, mitataan ja lasketaan tuttuja arjessa vastaan tulevia asioita esim.

- muotoihin tutustutaan laulujen, pelien, piirtämisen ja muovailun kautta
- lukumääriin tutustutaan laskemalla sormia, varpaita, nappeja, herneitä ym.

2.4.2 Luonnontieteellinen

Lapsi on luonnostaan utelias, ihmettelevä, tutkiva ja motivoitunut oppimaan uutta. Ulkoillessa pihalla ja retkillä tutustutaan luonnon ilmiöihin ja vuodenaikoihin.

Lapsen myönteisen minäkuvan kehittymistä tuetaan. Pienen lapsen kohdalla luonteva lähestymistapa on tutustua aiheeseen pohtimalla "millainen minä olen".

2.4.3 Historiallis-yhteiskunnallinen

Vanhoja perinteitä välitetään lapsille rakentamalla kuvaa menneisyydestä. Hoitaja voi kertoa omasta lapsuudestaan, viedä lapset vierailulle museoon tai vanhainkotiin. I sovanhempia voidaan kutsua mukaan juhliin ja mukaan retkille. Perinneleikit, -lorut ja -laulut tulevat myös tutuiksi perhepäivähoitolapsille.

Lasten kanssa tutustutaan myös kotiseudun nykypäivään liikkumalla lähiympäristössä ja keskustelemalla aiheesta "mihin minä kuulun".

2.4.4 Esteettinen

Lasten esteettinen silmä kehittyy, kun heitä ohjataan näkemään kauneutta ympäristössä ja huolehditaan hoitokodin ulkonäöstä ja siisteydestä. Ruokapöytä katetaan kauniisti, koti koristellaan juhlaa varten ja lasten huomio kiinnitetään kauniisiin asioihin ympäristössä. Lapsia kannustetaan nauttimaan musiikista ja kuvataiteesta, ja lasten omia taideteoksia ja esityksiä arvostetaan.

2.4.5 Eettinen

Perhepäivähoidossa opetellaan yhteiseloja muiden kanssa sääntöineen ja oikeuksineen. Lasten kanssa pohditaan, luetaan ja keskustellaan oikeasta ja väärästä, hyvästä ja pahasta, ystävytydestä ja erilaisuuden hyväksymisestä.

Keskeistä on lasten ohjaaminen hyviin käytöstapoihin, jossa lähtökohtana on hoitajan oma esimerkki.

2.4.6 Uskonnollis-katsomuksellinen

Lapsille annetaan mahdollisuus hiljaisuuteen ja ihmettelyyn, kyselemiseen ja pohdintaan.

Toimintatuokioissa otetaan huomioon juhlapyhät ja opetellaan lasten hengellisiä lauluja. Seurakunnan kanssa tehdään yhteistyötä osallistumalla päiväkerhotoimintaan ja juhlapyhien kirkkohetkiin.

Myös lapsia lähellä olevien erilaisten uskontojen ja katsomusten tapoihin tutustutaan. Lähtökohtana on vanhempien vakaumuksen kunnioittaminen.

3 YHTEISTYÖ

Vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö on ensiarvoisen tärkeää. Vanhemmat ovat lastensa parhaita asiantuntijoita. Vanhempien ja perhepäivähoitajan keskinäinen luottamus antaa hyvän pohjan yhteistyön onnistumiselle ja lapsen yksilölliselle huomioimiselle.

Hoidon alkaessa tehdään hoitosopimus yhdessä lapsen vanhempien, hoitajan ja päivähoitajajohdajan kanssa. Kaksi kertaa vuodessa vanhemmat ja hoitaja päivittävät yhdessä keskustellen lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa.

Lisäksi yhteistyötä ylläpitävät päivittävät keskustelut, yhteiset juhlat ja retket, kahvihetket ja vanhempainillat.

Perhepäivähoitaja on vaitiolovelvollinen perhettä koskevissa asioissa.

3.1 Kasvatuskumppanuus

Kasvatuskumppanuus on päivähoitajien aloittamiseen liittyvä toimintamalli, jonka ensisijaisena tavoitteena on helpottaa lapsen sopeutumista uuteen elämäntilanteeseen.

Lapselle ja perheelle järjestetään mahdollisuus tutustua hoitopaikkaan ennen hoidon alkua.

Hoitajan ja vanhempien välinen, keskinäiseen luottamukseen ja tasavertaisuuteen pohjautuva yhteistyö merkitsee sitoutumista toimimaan yhdessä lapsen parhaaksi.

Kasvatuskumppanuus perustuu kiintymyssuhdeteoriaan, jonka mukaan hoitaja tukee ja ylläpitää lapsen ja vanhempien välistä kiintymyssuhdetta ja tarjoaa läheisen ja turvallisen ihmissuhteen päivähoidon alkutaipaleelle.

1-2 kuukauden kuluttua hoidon aloittamisesta hoitaja vierailee lapsen kotona vanhempien niin halutessa.

3.2 Varhaiserityiskasvatus

Joskus lapsi tarvitsee erityistä tukea kasvussaan ja kehityksessään. Lapsen tuen tarve voi olla selvillä jo päivähoitopaikkaa hakiessa, tai hoitosuhteen aikana tuen tarpeen voivat huomata vanhemmat tai päivähoidon työntekijä.

Kun huoli herää lapsen kasvusta, kehityksestä tai oppimisesta, keskustele perhepäivähoitaja asiasta lapsen vanhempien ja oman ohjaajansa kanssa. Mukaan yhteistyöhön voidaan kutsua myös kiertävä erityislastentarhanopettaja (kelto) ja yhteistyössä pohditaan lapsen tilannetta ja mietitään arjessa toteutettavia käytännön toimia.

Erytistä tukea tarvitsevalle lapselle laaditaan toiminta- ja kuntoutussuunnitelma yhteistyössä lapsen vanhempien, hoitajan, ohjaajan, erityislastentarhanopettajan sekä muiden lasta hoitavien asiantuntijoiden kanssa.

Perhepäivähoidolla on käytettävissä myös puheterapeutin palvelut. Moniammatillista yhteistyötä tehdään myös neuvolan, sosiaalityön, perhetyön ja lasten ja nuorten tukiyksikön kanssa.

3.3 Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Perhepäivähoidossa tehdään yhteistyötä myös mm. seurakunnan lapsityön, koulujen, nuorisotoimen ja kirjastojen kanssa.

4 PERHEPÄIVÄHOIDON KEHITTÄMINEN JA ARVIOINTI

Vanhempien toiveita, kokemuksia ja ajatuksia kartoitetaan joka kolmas vuosi tehtävällä laatukselyllä.

Henkilökunnan ammattitaitoa ylläpidetään ja kehitetään järjestämällä perhepäivähoitajille vuosittain täydennyskoulutusta.

Perhepäivähoitajat toimivat alueellisissa tiimeissä, joissa laaditaan varhaiskasvatussuunnitelmaan pohjautuvia toimintasuunnitelmia.

Hoitajat osallistuvat noin kerran kuukaudessa ohjaajan järjestämiin työkokouksiin, joissa pohditaan yhdessä perhepäivähoidon laatuun ja toimintaan liittyviä asioita.

